2016D04184

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 februari 2016

In uw brief van 18 december 2015 vraagt u mij te reageren op een brief van een burger inzake het «falend beleid van NWO ten aanzien van open access en CRIS».

Aan dit verzoek kom ik gaarne tegemoet. In mijn reactie ga ik achtereenvolgens in op:
- Het NWO-beleid voor open access;
- De research-informatiesystemen bij de universiteiten;
- De rol van NWO bij Collexis en ELIXIR.

NWO-beleid voor open access

Van falend NWO-beleid ten aanzien van open access is geen sprake. Integendeel, NWO speelt een belangrijke rol bij het stimuleren hiervan. Hetzelfde geldt overigens voor de VSNU. Voor al het door NWO gefinancierde onderzoek gold al dat publicaties zo snel mogelijk open access toegankelijk moeten zijn. Ook stelt NWO aan onderzoekers die NWO-subsidie ontvangen aanvullende fondsen beschikbaar voor de kosten van open access publiceren.

In aanvulling hierop heb ik in 2014 met NWO afspraken gemaakt om open access verder te bevorderen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 31 288, nr. 414). Deze houden in dat NWO haar financieringsvoorwaarden aanscherpt en voorkeur geeft aan de «golden road» voor open access met als alternatief de «green road», mits hieraan geen embargoperioden zijn verbonden. Deze afspraken zijn vastgelegd in een nieuwe NWO Regeling Subsidies. Ook is met NWO afgesproken scherper te handhaven op de naleving van de verplichting tot open access publiceren, met inbegrip van het verbinden van consequenties aan niet-naleving.

Omdat publicaties die op grond van de nieuwe subsidieregeling tot stand zijn gekomen, zich pas over enige tijd zullen aandienen, heeft NWO een overgangsperiode ingesteld tot 1 januari 2018. In deze periode gaat NWO in gesprek met onderzoekers die tegen publicatiebelemmeringen aanlopen.

Vanaf 1 januari 2018 zet NWO in op handhaving van het nieuwe beleid, hetgeen in het uiterste geval kan leiden tot gedeeltelijke terugvordering of inhouding van het subsidiebedrag.

Ook heeft NWO recent haar Stimuleringsfonds Open Access Publicaties aangepast. NWO stelt aan onderzoekers die NWO-financiering krijgen een aanvullend fonds beschikbaar voor gold open access publiceren. Voor zover gold open access tijdschriften *article processing charges* vragen (dit is overigens lang niet altijd het geval) zijn deze subsidiabel voor het stimuleringsfonds.

Research-informatiesystemen universiteiten

Briefschrijver stelt dat er dringend een plan van aanpak nodig is voor de aanpak van research-informatiesystemen bij de universiteiten. Daarover het volgende. De universiteiten zijn volop bezig met het implementeren of optimaliseren van hun systemen en bevinden zich hierbij in verschillende stadia. Veel instellingen kiezen daarbij voor het systeem PURE, daarnaast

wordt gewerkt met Converis en ook nog met Metis. Ik heb er alle vertrouwen in dat de instellingen in staat zijn hun research-informatie hiermee up-to-date te houden.

Rol van NWO bij Collexis en ELIXIR

In de burgerbrief wordt ook ingegaan op de rol van NWO bij Collexis en bij ELIXIR.

Met Collexis, een softwareontwikkelaar, is NWO een contract aangegaan voor het project I-Research. Dit project vond zijn basis in het ontwikkel-project SHARED Resources, dat werd gesteund door de Europese Commissie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken en door NWO WOTRO werd beheerd. De in het project SHARED Resources ontwikkelde veelbelovende technologie (een zoekmachine voor medische wetenschappen, in eerste instantie voor de ontwikkelingslanden) is de basis geweest voor het grotere project I-Research dat als doel had te onderzoeken of de zoekmachine ook breder, buiten de medische wetenschappen, bruikbaar te maken was. NWO heeft voor I-Research een ontwikkelsubsidie ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken in het kader van het Nationaal Actieplan (NAP) Elektronische Snelweg. In 2004 bleek dat de zoekmachine alleen binnen de medische en levenswetenschappen bruikbaar is en is de doelstelling van bredere inzetbaarheid verlaten, te meer omdat toen ook andere technologieën, zoals SCOPUS, hun intrede deden. Het eindrapport van het NAP-project I-Research is in 2004 door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurd, de afrekening van het SHARED project, door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, vond plaats in 2007.

ELIXIR is een Europees open data initiatief voor biologische en biomedische onderzoeksdata. ELIXIR bestaat uit een centrale afdeling, de zogenaamde Hub, die bij het European bioinformatics Institute in Groot Brittannië is gevestigd. Deze Hub coördineert alle centrale administratieve en technische activiteiten van ELIXIR, waaronder ook het inhuren van contractors. Daarnaast heeft ieder land een zogenaamde node, die bestaat uit een of meerdere onderzoeksinstituten. De Nederlandse node is Dutch Techcentre voor Life sciences (DTL). NWO betaalt jaarlijks contributie aan de centrale Hub, niet aan de node DTL. Vanuit de contributie van de deelnemende landen worden de salariskosten en operationele kosten van de Hub betaald.

ELIXIR heeft een bestuur (ELIXIR board), dat beslist over de begroting en geplande activiteiten van ELIXIR. In de board zitten vanuit ieder land wetenschappelijk vertegenwoordigers en administratief vertegenwoordigers vanuit ministeries en funding agencies, waaronder een vertegenwoordiger van NWO. NWO ziet erop toe dat de Nederlandse ethische richtlijnen worden gehanteerd conform de consortium agreement.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker